

OKRUGLI STOL O GLAVNOM OLTARU DUBROVAČKE KATEDRALE

Nakon 25 godina suvremeno rješenje svetišta gubi bitku?

Tristota godišnjica posvećenja dubrovačke prvostolnice Gospe Velike koja se obilježava iduće godine (1713.-2013.), bila je jedan iako ne i jedini povod održavanju stručne rasprave o glavnom oltaru Crkve u Dvorani Ivana Pavla II. u Samostanu sv. Klare. U organizaciji katedralne župe Gospe Velike uz potporu Dubrovačke biskupije i Instituta za povijest umjetnosti iz Zagreba održan je 12. veljače okrugli stol vezan uz obnovu glavnog oltara katedralne Crkve, zapravo interdisciplinarno promišljanje o drugačijim rješenjima ovog sakralnog prostora, jer sadašnje suvremeno rješenje (obnova nametnuta statičkim oštećenjem Crkve u potresu 1979. godine) i nakon više od 25 godina izaziva kontroverze i nesuglasja zbog recentnog izgleda svetišta nasuprot baroknoj cjelovitosti interijera. Dva uvjeta treba zadovoljiti, naglasio je biskup dubrovački msgr. Mate Uzinić pozdravljajući skup: poštivanje baroknog stila Crkve i primjenu suvremene liturgike. Jer ni vremenski odmak od četvrt stoljeća nije zatomio mišljenja o povratku prvobitnog izgleda svetišta ili pak potrebu nekog drugačijeg rješenja. U radu skupa sudjelovali su ugledni stručnjaci povjesničari umjetnosti, arhitekti, restoratori: akademici Vladimir Marković i Igor Fisković, prof. dr. Radoslav Tomić, prof. Miljenko Domijan, glavni konzervator RH, dr. sc. Katarina Horvat-Levaj, dr. sc. Danko Zelić, arhitekti Ivan Tenšek i Ivana Valjato-Vrus iz Instituta za povijest umjetnosti, mr. sc. Ivan Prtenjak d.i.a. projektant sadašnjeg rješenja svetišta, zatim stručnjaci također iz Zagreba docent dr. Marko Špikić, dr. sc. Dražen Arbutina d.i.a., mr. sc. Denis Vokić, docent dr. sc. Zlatko Karač te mr. sc. Ivanka Jemo, ravnateljica Zavoda za obnovu Dubrovnika, dr. sc. Vinicije Lupis, voditelj područnog ureda Instituta "Ivo Pilar" u Dubrovniku, don Miho Demović, katedralni župnik don Stanko Lasić, povjesničar umjetnosti Ivan Viden, dubrovački konzervatori na

čelu s ravnateljicom Žanom Baćom, prof. mr. sci. Maja Nodari, mr. sci. Božena popić Kurtela, Zehra Laznibat d.i.a. Antun Baće prof. ... U iscrpnom izlaganju Miho Demović je predočio višestoljetni povijesni slijed nastanka baroknog oltara koji je kroz vrijeme pratilo više preinaka, a među posljednjim bila je intervencija iz 1913. uz 200. godišnjicu posvećenja katedrale. Okolnosti katastrofalnog potresa iz 1979. koji je teško oštetio dubrovačku spomeničku baštinu, među ostalim katedralu, nametnuvši uz temeljitu obnovu i dodatne osjetljive zahtjeve: uz neophodnu statičku sanaciju, drugačije rješenje prezbiterija slijedom liturgičke novine određene Drugim vatikanskim koncilom. Liturgijski obred služio se s oltarske menze okrenute vjernicima. Zahtjevni sanacijski, a potom i arheološki radovi, i nalazi u podzemlju katedrale uvjetovali su uklanjanje sakralnog mobilijara zajedno s

Tizianovim poliptihom Gospina Uzašašća. Time kao i zahtjevom tadašnjeg biskupa msgr. Severina Perneka o prilagodbi oltara novim odredbama, bili su stečeni uvjeti za novo rješenje koje je povjereno projektantu Ivanu Prtenjaku. Jedanaest varijanti rješenja recentnog oltara te drugu relevantnu dokumentaciju autor je izložio skupu na okruglom stolu uz izložbu podsjećajući na zahtjeve i odluke meritornih o provedbi novog rješenja. Suvremeno, arhitektonski jednostavno rješenje koje odudara od stilskog baroknog sloga cijelog interijera, od početka nije naišlo na opće prihvaćanje, pa je i višesatno savjetovanje skupa, unoseći i primjere rekonstrukcije prvobitnog oltara, usuglašeno s nekoliko zaključaka:

ZAKLJUČCI

“Današnje uređenje svetišta dubrovačke Katedrale nastalo u obnovi nakon potresa 1979. odraz je tadašnjih liturgijskih, konzervatorskih i arhitektonskih promišljanja i stavova. Sadašnji izgled svetišta Katedrale ne odražava povijesno bogatstvo slojeva nastalih kroz stoljeća koji su se u njemu akumulirali stvarajući jednu cjelinu. Time predstavlja osiromašenje cjelokupnoga izgleda Katedrale i oduzima joj estetsko dostojanstvo koje joj pripada kao prvostolnoj crkvi i kulturnome dobru pod zaštitom UNESCO-a. Preporučujemo izraditi novo rješenje izgleda prezbiterija Katedrale koje će uključiti povratak baroknoga predoltarnika i neorenesansnog retabla uz osmišljavanje kvalitetnoga rješenja ostalih dijelova svetišta koje može uključivati i njegove ranije elemente (npr. Biskupski tron, propovjedaonicu itd.). Potrebno je pokrenuti postupak uređenja svetišta koji bi uvažio povijesnu i umjetničku slojevitost prostora ključnog za funkcioniranje dubrovačke prvostolnice. U tu svrhu bilo bi dobro osnovati posebno povjerenstvo sastavljeno od različitih struka (teolozi,

Dva uvjeta treba zadovoljiti, naglasio je biskup dubrovački msgr. Mate Uzinić pozdravljajući skup: poštivanje baroknog stila Crkve i primjenu suvremene liturgike. Jer ni vremenski odmak od četvrt stoljeća nije zatomio mišljenja o povratku prvobitnog izgleda svetišta, ili pak potrebu nekog drugačijeg rješenja

liturgičari, povjesničari umjetnosti, konzervatori, restoratori, arheolozi, arhitekti, pastoralno osoblje Katedrale i dr.). Njihova bi zadaća bila sudjelovati u sljedećim fazama: kulturno-povijesnoj obradi; raščlambi liturgijskih potreba; raščlambi zatečenoga stanja – izradi arhitektonskog snimka svetišta; očuvanih arhitektonskih elemenata opreme svetišta pohranjenih u Crkvi sv. Roka. Predlažemo korištenje suvremenih tehničkih metoda kod izrade arhitektonske dokumentacije (prostorno mikroskeniranje koje osigurava visoku točnost, vjernu reprodukciju i mogućnost vizualizacije budućega uređenja svetišta) opisana dokumentacija poslužila bi u izradi projektne dokumentacije uređenja svetišta. Započeti potrebne pravne postupke za preuređenje prezbiterija Katedrale. Za izradu gore spomenute dokumentacije i valorizacije mogu se koristiti i izlaganja stručnjaka izrečena i prikazana na ovome okruglome stolu. Preuređenje svetišta katedrale mora biti sagledano u kontekstu nastavka obnove i funkcioniranja čitavog prostora katedrale uključujući i podzemlje.”

Sonja Seferović

